

Oikaisuvaatimus pelastusjohtajan virkavalintaan

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 24.03.2025 § 68
2939/00.02.01/2024

Valmistelija henkilöstöjohtaja Jaana Sandström, vs. hallintolakimies Aino Aurala

Oikaisuvaatimuksen tekijä on 18.2.2025 jättänyt hyvinvointialueen kirjaamoon oikaisuvaatimuksen aluehallituksen päätöksestä 3.2.2025 § 26 koskien pelastusjohtajan virkavalintaa.

Oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus ja perusteet vaatimukselle

Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että aluehallitus kumoaa virkavalintaa koskevan päätöksen ja ensisijaisesti valitsee Joonas Nuoliojan pelastusjohtajhan virkaan tai toissijaisesti virkavalintaa koskeva asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi ja aluehallituksen käsiteltäväksi.

Oikaisuvaatimuksen tekijä perustelee vaatimuksiaan sillä, että pelastusjohtajan virkaan valittu ei täytä kelpoisuusvaatimuksia ”näyttö vaativista ja itsenäisistä johtamistehtävistä” ja ”toisen kotimaisen kielen erinomainen taito ja toisen kotimaisen kielen riittävä taito”. Oikaisuvaatimuksen tekijä tuo oikaisuvaatimuksessa esille seikkoja, joiden vuoksi Joonas Nuoliojaa tulisi pitää pätevimpänä hakijana pelastusjohtajan virkaan. Oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo, että hakijoiden ansiovertailu on tehty virheellisesti ja, että päätöksessä ei esitetä, mitkä seikat ovat vaikuttaneet valintaperusteluihin.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on hyvinvointialueen jäsen.
Oikaisuvaatimus on tehty määräajassa oikealle viranomaiselle.
Oikaisuvaatimus oheismateriaalina.

Virkavalinnan perusteleminen

Oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan virkavalintaa ei ole perusteltu riittävällä tavalla. Hallintolain 45 §:n mukaan päätös on pääsäännön mukaan perusteltava ja perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Hallintolain 45 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan perustelut voidaan jättää esittämättä, jos päätös koskee hyvinvointialueen monijäsenisen toimielimen toimittamaa vaalia. Säännöksessä vaalilla tarkoitetaan mm. henkilöstövalintoja. Toimielin voi olla päätöksessään yksimielinen, jolloin vaalia ei ole tarpeen suorittaa. Mikäli monijäsenisenkin toimielimen henkilöstövalintaa koskeva päätös riitautetaan, toimielimen päätös on syytä perustella oikaisuvaatimusratkaisussa. Perusteluiden esittäminen muutoksenhakuvaiheessa on hyväksytty oikeuskäytännössä (esim. KHO 2.11.2018/5050, KHO 29.7.2008/1772 ja KHO:1992-A-26).

Aluehallituksen virkavalintapäätöksessä on ollut kyse em. hallintolain 45 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisesta hyvinvointialueen monijäsenisen toimielimen päätöksestä. Aluehallitus on lisäksi tehnyt virkavalintaa koskevan päätöksen yksimielisesti. Näin ollen aluehallituksen päätöksessä yksityiskohtaiset perustelut on voitu jättää esittämättä. Lisäksi hakijoiden henkilökohtaisia ominaisuuksia koskevat tiedot ovat luonteeltaan tyypillisesti salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n 29 ja 32 kohtien nojalla. Tästä johtuen niitä koskevat perustelut voivat jäädä virkavalinnassa varsin yleiselle tasolle. Aluehallitus voi em. oikeustapausten mukaan esittää päätöksen perustelut oikaisuvaatimusvaiheessa.

Ansiovertailu

Oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan valintamenettelyssä ei ole tehty hakijoiden keskinäistä ansiovertailua. Hakijoiden ansioista on laadittu hakijayhteenveto, josta hakijoiden ansiot ovat olleet vertailtavissa. Erillistä kirjallista ansiovertailua ei ole tehty. Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä on katsottu, että vaikka hakijoista ei ole laadittu nimenomaista kirjallista ansiovertailua, tämä ei merkitse, että hakijoiden ansioiden vertailu olisi laiminlyöty, kunhan valintamenettely kokonaisuutena haastatteluineen ja etukäteen asetettuine valintaperusteineen osoittaa, että hakijoita on valintamenettelyn kuluessa tosiasiallisesti vertailtu keskenään (KHO 24.9.2013/3023).

Virantäyttöprosessissa hakijoiden haastatteluista ja henkilöarviointien suullisesta läpikäyntitilaisuudesta on laadittu muistiot. Muistioista ilmenee valintamenettelyn kuluessa tehty hakijoiden tosiasiallinen vertailu, jota valintatyöryhmä on tehnyt. Muistioista ilmenee, että valintatyöryhmän tekemässä vertailussa kummankin kärkihakijan osalta on tuotu tasapuolisesti esiin sekä vahvuuksia että puutteellisuuksia. Muistiot osoittavat, että valintamenettelyn kuluessa tosiasiallista ansiovertailua on tehty eikä hakijoiden ansioiden vertailua ole laiminlyöty.

Nimitysperusteet, kelpoisuusehdot, viranomaisen harkintavalta hakijoiden ansioiden painottamisessa

Viranomaisella on lähtökohtaisesti laaja harkintavalta valita kenet tahansa kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista. Harkintavaltaa kaventavat yhdenvertaisuus- ja syrjintälainsäädännön lisäksi perustuslain 125.2 §:n säännös yleisistä nimitysperusteista. Yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Perustuslakia koskevan hallituksen esityksen mukaan taidolla tarkoitetaan lähinnä koulutuksen tai työkokemuksen avulla hankittuja tietoja ja taitoja. Kyvyllä viitataan yleisesti tuloksellisen työskentelyn edellyttämiin henkilön ominaisuuksiin, kuten luontaiseen lahjakkuuteen, järjestelykykyyn, aloitteellisuuteen ja muihin vastaaviin tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellisiin kykyihin. Koeteltu kansalaiskunto tarkoittaa yleisessä kansalaistoiminnassa saatuja viran hoidon kannalta merkityksellisiä ansioita sekä nuhteetonta käytöstä (HE 1/1998 vp, s. 180).

Yleisiä nimitysperusteita on arvioitava yhdessä kyseessä olevan viran yleisten ja erityisten kelpoisuusehtojen kanssa, joihin liittyen on otettava huomioon myös viran nimi ja tehtäväpiiri sekä virkaan kuuluvat konkreettiset tehtävät. Perustuslain säännös edellyttää hakijoiden ansioiden vertailua. Koulutuksen ja työkokemuksen ohella arvioidaan viran hoitamisen kannalta merkityksellisiä henkilökohtaisia ominaisuuksia. Valinta kohdistetaan kokonaisarvioinnin perusteella ansioituneimpaan ja sopivimpaan hakijaan.

Pelastusjohtajan virkaa koskevat kelpoisuusehdot (aluehallitus 5.9.2022 § 107) ovat soveltuva ylempi korkeakoulututkinto sekä perehtyneisyys pelastustoimen toimialaan, näyttö vaativista ja itsenäisistä johtamistehtävistä, toisen kotimaisen kielen erinomainen taito ja toisen kotimaisen kielen riittävä taito sekä B-luokan ajokortti. Kelpoisuusehdot on lueteltu samansisältöisinä pelastusjohtajan viran hakuilmoituksessa.

Oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan hakijoiden näyttö vaativista ja itsenäisistä johtamistehtävistä on käsitelty virheellisesti. Oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan virantäyttöprosessissa asiantuntijatehtävissä hankittu kokemus on samaistettu johtamistehtävissä hankittuun kokemukseen. Pelastusjohtajan kelpoisuusehtojen mukaisesti yhtenä kelpoisuusehtona on ollut näyttö vaativista ja itsenäisistä johtamistehtävistä. Virkavalinnassa asiantuntijakokemusta ei ole samaistettu johtamistehtävien hoitamisesta saatuun kokemukseen. Virkavalinnassa on voitu kuitenkin johtamiskokemuksen lisäksi huomioida hakijoiden muutakin aiempaa työkokemusta, josta työnantaja on katsonut olevan hyötyä kyseisessä tehtävässä.

Oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan ”näyttö vaativista ja itsenäisistä johtamistehtävistä” -kelpoisuusehdon ei voida katsoa täyttyvän päivystävän palomestarin tehtävässä hankitun operatiivisen kokemuksen perusteella. Pelastusjohtajan kelpoisuusehdoissa ei ole määritelty, että johtamiskokemusta koskevan kelpoisuusehdon täyttyminen edellyttäisi johtamiskokemusta joltain tietyltä pelastustoimen viranhaltijatasolta. Näin ollen myös päivystävän palomestarin tehtävistä saadun operatiivisen johtamiskokemuksen voidaan katsoa täyttävän johtamiskokemusta koskevan kelpoisuusehdon. Hakijoiden johtamiskokemusta on joka tapauksessa arvioitu tosiasiallisen työkokemuksen perusteella.

Oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan virkaan valittu henkilö ei täytä kelpoisuusehtoa ”toisen kielen erinomainen taito ja toisen kotimaisen kielen riittävä taito”. Nuoliojan ruotsin kielen suullinen taito on haastattelutilanteessa osoittautunut sujuvammaksi kuin Purohaaralla. Kummankin hakijan ruotsin kielen taito on välttävä, mutta joka tapauksessa riittävä pelastusjohtajan tehtävien hoitamiseksi.

Oikaisuvaatimuksen tekijän viittaamat johtamiskokemus ja kielitaito ovat vain osa pelastusjohtajan valintaperusteiden kokonaisuutta. Työnantajalla on oikeus arvioida ja painottaa hakijoiden ansioita

tavalla, jonka työnantaja katsoo parhaiten edistävän tehtävän menestyksellistä hoitamista. Ansiovertailussa otetaan huomioon paitsi kelpoisuusehdot myös tehtävän menestyksellisen hoitamisen kannalta keskeiset henkilökohtaiset ominaisuudet, jotka ovat eduksi tehtävien hoitamisessa. Virkavalinnassa voidaan käyttää harkintaa siinä, miten näitä osa-alueita painotetaan.

Kelpoisuusehtojen lisäksi viran hakuilmoituksessa on todettu viran menestyksellisen hoitamisen kannalta keskeisistä henkilökohtaisista ominaisuuksista seuraavaa: *”Etsimme tehtävään monipuolisen kokemuksen omaavaa johtajaa ja alansa asiantuntijaa. Arvostamme pelastusalan tutkinnon mukaista pätevyyttä. Arvostamme yhteistyötaitoja, henkilöstöjohtamisen tarkkaa pelisilmää, selkeää esitystaitoa, hyviä vuorovaikutustaitoja sekä kehittämishalukkuutta, vastuullisuutta ja itsenäistä työtettä. Etsimme joukkueeseemme vahvaa ja innostunutta tiimipelaajaa ja kannustajaa.* Henkilökohtaisia ominaisuuksia koskevat kysymykset kytkeytyvät yleisiin virkanimitysperusteisiin (KHO:2005:44). Yleisiin nimitysperusteisiin kuuluvalla *kyvyllä* viitataan yleisesti tuloksellisen työskentelyn edellyttämiin henkilön ominaisuuksiin (HE 1/1998 vp., s. 180).

Virkavalinnassa on sallitusti painotettu valittavan henkilön henkilökohtaisia ominaisuuksia, jotka ovat eduksi pelastusjohtajan tehtävien hoitamisessa. Henkilökohtaisten ominaisuuksien ja soveltuvuuden arvioinnissa on huomioitu pelastuslaitoksen toiminnan kehittämistarpeet muuttuvassa toimintaympäristössä sekä sekä talouden haasteiden reunaehtoisten vaikutus niihin. Tämän vuoksi työnantajaintressinä on ollut, että virkavalinnassa korostetaan kehitysmyönteisyyteen ja muutosvalmiuteen liittyviä henkilökohtaisia ominaisuuksia.

Virkavalinnassa ratkaisevia ovat usein hakijoiden henkilökohtaiset ominaisuudet, joista voidaan saada tietoa esim. haastatteluiden, suosittelijoiden tai ulkopuolisen soveltuvuusarvioitsijan avulla. Pelastusjohtajan virkavalinnassa kahden kärkihakijan henkilökohtaisista ominaisuuksista ja soveltuvuudesta on saatu tietoa haastatteluiden ja ulkopuolisen arvioitsijan soveltuvuusarviointien perusteella.

Virkaan valitun osalta haastattelussa ja henkilöarvioinnissa korostuivat kehittämishalukkuus ja -myönteisyys, kannustava henkilöstöjohtaminen sekä aluehallintoviraston pelastusylitarkastajan tehtävissä saatu dynaaminen perspektiivi pelastuslaitoksen toiminnan kehittämiseen. Näitä virkaan valitun henkilökohtaisia ominaisuuksia pidettiin ansiokkaina, kun otettiin huomioon pelastuslaitoksen toiminnan kehittämistarpeet taloudellisesti haastavassa toimintaympäristössä. Valitsematta jääneen hakijan osalta haastattelussa ja henkilöarvioinnissa saatu kokonaisvaikutelma em. seikoista jäi valintatyöryhmän yhteisen näkemyksen mukaan puutteelliseksi.

Hakijoiden vertailu kelpoisuusehtojen ja yleisten nimitysperusteiden pohjalta on kokonaisharkintaa, jossa hakijoiden viran hoitamisen kannalta merkityksellisten henkilökohtaisen ominaisuuksien

arvioinnin perusteella on mahdollista päätyä valitsemaan viran kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista muukin kuin korkeimmin koulutettu ja kokenein (esim. KHO 2005:44 ja KHO 25.3.2008/615). Virkavalinta on perustunut hakuilmoituksessa ilmoitettujen vaatimusten ja yleisten nimitysperusteiden pohjalta tehtyyn ansiovertailuun ja kokonaisarviointiin, jossa on sallitusti painotettu henkilökohtaisia ominaisuuksia. Valinta on kohdistettu kokonaisarvioinnin perusteella ansioituneimmaksi ja soveltuvimmaksi katsottuun henkilöön.

Asianosaisena olevalle virkaan valitulle on varattu hallintolain 34 §:n mukaisesti tilaisuus ennen asian ratkaisemista lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Virkaan valittu henkilö on ilmoittanut, ettei hänellä ole lausuttavaa asiassa.

Oheisaineistona

- oikaisuvaatimus
- viran hakuilmoitus
- valintapäätös
- kahden kärkihakijan cv:t
- yhteenveto ansiovertailusta
- muistio kahden kärkihakijan haastatteluista *
- kahden kärkihakijan henkilöarviointilausunnot *
- muistio kahden kärkihakijan henkilöarviointien tulosten läpikäynnistä *

* Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat, JulkL 24.1 § 29 kohta

Päätösesitys

Hallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen edellä todetuin perustein.

Päätös

Aluehallituksen jäsen Sari Innanen esitti, että
1. aluehallitus hyväksyy oikaisuvaatimuksen; ja
2. aluehallitus palauttaa asian valintatyöryhmälle uudelleen arviointia varten.

Jäsen Sari Innasen esitys raukesi kannattamattomana.

Aluehallitus hylkäsi oikaisuvaatimuksen.

Jäsen Sari Innanen ilmoitti päätöksenteon jälkeen eriävän mielipiteen. Aikomuksesta jättää eriävää mielipidettä koskevaa kirjallista perustelua pöytäkirjaan liitettäväksi ei ilmoitettu.

Pelastusjohtaja Topi Purohaara poistui klo 11.24 ennen asian käsittelyn aloittamista.

Aluehallituksen jäsen Anna Nurmi-Lehto poistui klo 11.25 esteellisenä (hallintolaki 28.1 § 1 kohta) tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.